

V I Lenin

Vad man inte bör efterlikna hos den tyska arbetarrörelsen

Karl Legien, en av de mest kända och ansvariga representanterna för de tyska fackföreningarna, gav nyligen ut en rapport om sin amerikaresa i form av en tämligen omfattande bok med titeln Från Amerikas arbetarrörelse.

Som en mycket känd representant inte bara för den tyska utan också för den internationella fackföreningsrörelsen har Karl Legien gett sin resa en särskild, så att säga statsmannamässig betydelse. Han förhandlade i årtal om denna resa både med Amerikas socialistiska parti och med "Amerikanska arbetarfederationen" (American Federation of Labor), den sammanslutning av fackliga organisationer som leds av den ryktbare (sorgligt ryktbare) Gompers. Då det visade sig att Karl Liebknecht skulle resa till Amerika, ville Legien inte resa samtidigt med honom "för att det inte i Förenta staterna på samma gång skulle uppträda två talare, vilkas uppfattning om partiets taktik och om betydelsen och värdet av arbetarrörelsens olika grenar inte helt överensstämmer".

Karl Legien har samlat en mängd material om fackföreningsrörelsen i Amerika, men han har absolut inte förmått att bearbeta det i sin bok, som till största delen är fylld av struntprat i form av fragmentariska beskrivningar av resan, vilka är kåserande till innehållet men genom sitt långtråkiga framställningssätt sämre än kåserier. Inte ens de amerikanska fackförbundens stadgar, som särskilt intresserade Legien, har studerats eller analyserats utan bara blivit osystematiskt och ofullständigt översatta.

En episod från Legiens resa är utomordentligt lärorik och blottlägger särskilt klart de två tendenserna inom den internationella och i synnerhet inom den tyska arbetarrörelsen.

Legien besökte Förenta staternas deputeradekammare, den s k kongressen. De demokratiska förhållandena i republiken gjorde ett angenämt intryck på den i den preussiska polisstaten uppfostrade mannen, och han konstaterade med förståelig tillfredsställelse, att staten i Amerika ger varje deputerad inte bara ett särskilt med alla moderna bekvämligheter utrustat rum, utan även en avlönad sekreterare för att fullgöra en deputerads omfattande arbete. Det enkla och otvungna umgänget mellan deputeraderna och kongressens talman skilde sig skarpt från det, som Legien sett i andra europeiska parlament och särskilt i Tyskland. I Europa vore det otänkbart, att en socialdemokrat höll ett hälsningstal vid ett officiellt sammanträde med ett borgerligt parlament! Men i Amerika skedde det mycket enkelt, och benämningen socialdemokrat skrämde ingen – utom denne socialdemokrat själv!

Just här framträdde det amerikansk-borgerliga sättet att "genom mildhet döda" icke ståndaktiga socialister och det tyska opportunistiska sättet att avsäga sig socialismen av hänsynsfullhet mot den "milda", älskvärda och demokratiska bourgeoisin.

Legiens hälsningstal översattes till engelska (demokratin blev inte det minsta skrämmd av ett "främmande" språk i sitt parlament), mer än 200 deputerade skakade i tur och ordning hand med Legien som republikens "gäst"; kammarens talman tackade honom särskilt.

"Mitt hälsningstals form och innehåll möttes", skriver Legien, "med sympati av den socialistiska pressen både i Förenta staterna och i Tyskland. Några redaktörer i Tyskland kunde dock inte låta bli att anmärka, att mitt tal på nytt bevisar, att det inte går för en socialdemokrat att hålla ett socialdemokratiskt tal inför ett borgerligt auditorium. Nå de, dessa redaktörer, hade säkert i mitt ställe hållit ett tal mot kapitalismen och för masstrejken, medan jag ansåg det viktigt att inför detta parlament understryka, att de socialdemokratiska och de fackliga organiserade arbetarna i Tyskland önskar fred mellan nationerna och genom freden en fortsatt kulturell utveckling till högsta möjliga nivå."

De arma "redaktörerna" – hur förintande för dem var inte vår Legiens "statsmannamässiga" tal! Fackföreningsledarnas opportunistism i allmänhet och Legiens i synnerhet är sedan länge ett välkänt faktum inom Tysklands arbetarrörelse, vilket många medvetna arbetare vet att riktigt värdera. Men hos oss i Ryssland, där man alltför ofta talar om den europeiska socialismen som en "förebild" och därvid just väljer "förebildens" sämsta, just dess negativa drag, skadar det inte att något utförligare dröja vid Legiens tal.

Ledaren för armén på två miljoner fackligt organiserade tyskar, nämligen de socialdemokratiska fackföreningarna, medlemmen av den tyska riksdagens socialdemokratiska grupp håller ett rent liberalt borgerligt tal inför den högsta instansen av representanter för det kapitalistiska Amerika. Självfallet skulle inte en enda liberal, ja inte ens en enda oktiabrist vägra att skriva under orden om "fred" och "kultur".

Och då socialisterna i Tyskland anmärkte, att detta inte var ett socialdemokratiskt tal, ser vår "ledare" för kapitalets löneslavar ned på socialisterna med oändligt förakt. "Redaktörer" – vad är det för någonting i jämförelse med en "saklig politiker" och samlare av arbetargroschen! Vår källborgerlige Narkissos hyser ett likadant förakt för redaktörer som en polisompadour i ett visst land för det tredje elementet."

De, "dessa redaktörer", hade säkerligen hållit ett tal "mot kapitalismen".

Tänk bara, vad denne kvasisocialist gör sig lustig över: att en socialist kan komma på tanken att det är nödvändigt att tala emot kapitalismen. En sådan tanke är oändligt främmande för den tyska opportunistens "statsmän": de talar på ett sätt som inte stöter "kapitalismen". Och när de skämmer ut sig med detta fjäskande avståndstagande från socialismen, skryter de med sin vanära.

Legien är inte vem som helst. Han är representant för fackföreningarnas armé eller rättare sagt för dess officerskår. Hans tal är alls ingen tillfällighet, alls ingen lapsus, alls inget tillfälligt infall, alls inget misstag av en provinsial tysk "kontorskamrer", som tappat koncepterna inför de älskvärda och av polishögmod obesmittade amerikanska kapitalisterna. Om det bara vore så, skulle det inte löna sig att dröja vid Legiens tal.

Men som alla vet är det inte så.

På den internationella kongressen i Stuttgart visade sig hälften av den tyska delegationen vara just dylika kvasisocialister och röstade för en ärkeopportunistisk resolution i kolonialfrågan."

Ta den tyska tidskriften Socialistiska (??) månadshäften, och ni skall ständigt i den finna artiklar av sådana politiker som Legien, artiklar som är alltigenom opportunistiska, inte har någonting gemensamt med socialismen men likväl behandlar arbetarrörelsens alla viktigaste frågor.

Det "officiella" tyska partiets "officiella" förklaring är att "ingen läser" Socialistiska månadshäften, att tidskriften inte har något inflytande osv, men detta är inte sant. Stuttgart-fallet" har bevisat, att det inte är sant. De mycket kända och ansvariga personer, parlamentsledamöter och fackföreningsledare, som skriver i Socialistiska månadshäften, för ständigt och oavbrutet ut sina åsikter till massorna.

Det tyska partiets "officiella optimism" har för länge sedan uppmärksammats i dess eget läger av de personer, som Legien begåvar med det (ur borgarens synpunkt) nedsättande och (ur socialistens synpunkt) ärofulla öknamnet "dessa redaktörer". Och ju oftare liberalerna och likvidatorerna i Ryssland (bland dem naturligtvis Trotskij) försöker att i vår jord omplantera denna älskvärda egenskap, desto bestämdare måste man motsätta sig detta.

Den tyska socialdemokratin har kolossala förtjänster. Tack vare Marx' kamp mot sådana som Höchberg, Dühring & Co har den en strikt utarbetad teori, som våra narodniker förgäves söker kringgå eller opportunistiskt korrigera. Den har en massorganisation, tidningar, fackföreningar och politiska föreningar – samma massorganisation som nu också hos oss börjat så tydligt framträda i form av en allmän seger för marxisterna-pravdisterna både i valen till duman, på dagspressens område, i valen till försäkringsrådet och inom fackföreningarna. De bemödanden våra likvidatorer, ”vilka avlägsnats från posterna” av arbetarna, gör att kringgå frågan om denna, till de ryska förhållandena anpassade, massorna omfattande organisation i Ryssland är fåfänga som narodnikernas bemödanden och betyder liksom dessa bara ett intellektuellt avskiljande från arbetarrörelsen.

Men den tyska socialdemokratins förtjänster är inte förtjänster på grund av så skamliga tal som Legiens och ”talen” (i pressen) av medarbetarna i Socialistiska månadshäften utan trots dessa. Vi får inte med ”officiellt optimistiska” fraser sudda ut och skyla över det tyska partiets obestridliga sjukdom, som ger sig tillkänna i sådana företeelser, utan vi måste blotta den för de ryska arbetarna, så att vi drar lärdom av en äldre rörelses erfarenheter, lär oss vad vi inte skall efterlikna.

Prosvestjenije nr 4, april 1914

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 25, s 106-110